

Pártatlanság Bodajkon

A Magyar Hírlap 2007. január 3-i számában Tódor János írt riportot Bodajki polgárok háborúja címmel. Az írás a hétköznapjainkra jellemző, amúgy egyedülálló botrányról tudósít. A skandalum lényege az, hogy egy, a FIDESZ színeiben indult, és a kislistáról megüresedés folytán a képviselő-testületbe került tag - történetesen egy református lelkész - a törvény szerint kötelező, önkormányzati munkája előfeltételét jelentő eskütételét a polgármester elleni nyílt támadásra használta fel. Előbb vonakodott a polgármester által „celebrált” eskütételben közreműködni, majd pedig az önmaga kreálta esküt volt csupán hajlandó elmondani. Ez utóbbi szándékoltan hagyta el a „pártatlanul” kifejezést, illetve fogadalom-részt. Ezt azzal indokolta, hogy „nyilvánvalóan helyi szinten is a pártom érdekeit, vagyis eszméit és céljait kell képviselnem..., nem hazudhatok pártatlanságot..., akinek van véleménye, az már nem hazudhat pártatlanságot”. Utóbb, a megyei sajtóban már az is elhangzott tőle, hogy „őt a gyülekezet választotta meg, ez pedig a polgármester mesterkedéseit is übereli”. Másutt pedig a sáttánnal „azonosította” a lelkész Bodajk polgármesterét.

A Tódor-cikk alig próbál meg tárgyilagos lenni. Több tételben odaszó a polgármesternek, s ehhez név nélküli nyilatkozókat szólaltat meg. Minősítés nélkül hagyja a vallási és pártpolitikai fundamentalizmus kirívó megnyilvánulását. Részrehajlóan utal viszont arra, hogy egy helyi polgár szerint: olyan polgármestert választottunk, amelyet megérdemeltünk..., ez által a demokrácia csak a manipuláció eszköze.

Sok baj van az önkormányzati működéssel, de nem ez, illetve nem ilyen a gondok veleje. Bodajkon a múlt év őszi választásokon a 3343 választópolgár közül 2074 vett részt a szavazásban, ami 62,04 %-os részvétel. A jelenlegi polgármestert a polgárok 65,33 %-a újraválasztotta. A másik polgármester-jelölt a szavazatok valamivel több, mint 1/3-át kapta. A választás törvényes rendben, rendkívüli esemény, sőt jogorvoslat nélkül zajlott le. Mikor szokik már le az ország arról, hogy az X,Y-nak kedvezőtlen eredményt manipulációval illesse? Másfél évtizede erkölcsi-politikai és szankcionálatlan (!) jogi elvárás (egy népszerű kézikönyv tálalásában): a települési képviselő a választók érdekeit képviseli a település egészéért vállalt felelősséggel. A kislistás választási rendszerből szükségképpen következik, hogy minden települési képviselő az egész településért felel, de az egyéni választókerületben megválasztott képviselőnek is úgy kell képviselnie a választóinak érdekeit, hogy a település egésze harmonikusan fejlődjék. A képviselő-testületben természetesen sokféle érdek és akarat találkozhat, a kulturált demokrácia éppen ezek egyeztetését, összehangolását eredményezheti. Ez minden települési képviselő közös felelőssége.

Naivitás azt feltételezni, hogy bárkinek is ezt ma el kéne magyarázni. Ott van a hiba, hogy helyi szinten is - lám! – a példa szerint rombol az engesztelhetlenség, a bigottság önzése, és az, hogy mindez pártos alapon kifizetődik. Amíg az övéi ezt eltűrik, a közélet megosztott és fertőzött marad. Hozzuk talán vissza a méltatlanság címén való összeférhetlenséget, vagy a visszahívhatóságot?

A cikk jogi fejtegetésekbe is bocsátkozik. Kijelenti, hogy a megyei közigazgatási hivatal megsemmisítette (sic!) a bodajki önkormányzati képviselő-testület határozatát. Majd azt véli kihallani a polgármester szavaiból, hogy a közigazgatási hivatal döntését alighanem megtámadják a bíróságon. E két mondat merő jogi képtelenség. A helyi önkormányzati autonómia kizárja, hogy a testületi határozatot megsemmisítse az önkormányzatokon kívül elhelyezkedő megyei közigazgatási hivatal. Valójában hozzá sem nyúlhat. Ha az önkormányzat nem akceptálná a jelzés-értékű, közvetlen joghatást nem kiváltó törvényességi észrevételt, akkor két kötelezettsége van: meg kell tárgyalnia a kapott jelzést, és választ kell adni rá. Kedvezőtlen válasz esetében a közigazgatási hivatal mérlegeli, hogy az általa még mindig fennállónak ítélt jogszabálysértés miatt ő fordul-e bírósághoz.

Amúgy, az ügy háttérében joghézagból következő alkotmányosértő mulasztás van. Mivel törvényi követelmény az eskütétel, újból jogszabály állapítsa meg az eskü standard szövegét, és eljárási rendjét. Máskülönb Abszurdisztánban megeshet, hogy egy képviselő vagy egy polgármester a Szent-Koronára, a Koránra, pártjának csatakiáltására, akármelyik népvézérre, avagy a politikai ellenlábások elsöprésére esküszik fel. A józan ész, s az erkölcsi tartás helyébe így lép (majd) törvényi megkötés, miután e nélkül - láthatóan – immár tisztességgel fogadkozni és minimálisan együttműködni is képtelenek vagyunk.

Kolláth György alkotmányjogász, ügyvéd (Bp.)